

שלום כהן קורע דך אתעודת הזהות שלו מעל דוכן הנאומים בכנסת

(המשך מעמוד 11)

וההצבעות, והשתיקה על השמצת בית-המשפט — אלה אינן קביעות עובדות? האם לא נפלה כבר ההכרעה? האם צריך לחכות עד שהכל יהיה גמור, רשום וחתום?

הממשלה מועלת באימון

שר-המשפטים אמר שאפשר להציע אי-אמון בממשלה רק אם הממשלה אינה ממלאת את חובתה.

בין יתר החובות של הממשלה בולטת החובה למלא אחרי התחייבויותיה החגוגות.

יש פה מיסמך שחולק לנו לא זמן. הכותרת שלו היא "קחי היסוד של תוכנית הממשלה". ובפרק ח', הדת והמדינה, כתוב: "הממשלה תשמור על סטטוס-קוו במדינה בענייני דת".

יחד עם אותו מיסמך, הוגשה לנו חוברת ששמה "הסכם קואליציוני בין המפלגות — מפלגת העבודה הישראלית, גוש חרות-ליכוד-לימ, המפלגה הדתית לאומית והמפלגה

הליברלית העצמאית". הוא נחתם ביום 5 בסבת תש"ל, ושם, בסעיף 5, כתוב: "סטטוס-קוו בעניינים דתיים:

(א) בהמשך להסכמים קואליציוניים מהכנסת השלישית, הרביעית, החמישית והששית, יישמר גם בתקופת הכנסת השביעית הסטטוס-קוו בתחבורה הציבורית בשבת ובימי חגים.

(ב) כניל יישמר הסטטוס-קוו בענייני חוק הנישואין והגרזין, ובכל שאר ענייני הדת".

אתם הבטחתם את הדברים אלה. לא אנחנו. אתם התחייבתם לזה. על סמך זה אתם קיבלתם אימון הכנסת — על סמך ההבטחה לא לשנות בכנסת השביעית את הסטטוס-קוו.

ומה מציעים עכשיו?

שר המשפטים ניסה להפר את הסטטוס-קוו לגבי הטלוויזיה. הוא נחל שם מפלה. מרדכי פורקיס: הסיעה הגישה הצעת אי-אמון. איך יכול לדבר חבר אותה סיעה

שהגישה הצעת אי-אמון? ואם בסיעה יהיו עשרים חברים, כולם ידברו?

שלום כהן: אני מציע לחברי-הכנסת סורקיס לקרוא את תקנון הכנסת, לפני שי הוא קורא קריאות-ביניים.

מרדכי פורקיס: אני קראתי, וזה לא מתקבל על ראשי.

אורי אבנרי: יש לך ראש מיוחד, שלא כל דבר מתקבל עליו.

היו"ר ר. ברקת: חברי-הכנסת סורקיס, אני מבקש להביא לידיעתך, שלפי התיקון רשאתי כל סיעה המציעה אי-אמון ל"ממשלה, להשתתף גם בהודעות הנמסרות בשם הסיעות, נוסף להצעת אי-אמון.

שלום כהן: שר המשפטים, בהסכם קואליציוני עם המפד"ל אשר לא פורסם, — הבטיח לבטל את השידורים בטלוויזיה בשבת. הוא הבטיח שאם בית-המשפט יחליט את אשר החליט בינתיים, שיש לקיים שידורים בשבת, יתקנו את החוק. אני שמח שבעניין הטלוויזיה, הוא נחל מפלה מחפירה, כפי שהגיע לו. אני אצטער אם בפרשה השניה, בגלל ההסכמים הקואליציוניים, לא ינחל את המפלה המגיעה להצעה זו.

מנן ראש הממשלה י. אלון: על איזה הסכם אתה מדבר?

שלום כהן: ההסכם בינו ובין המפד"ל, שלא פורסם, שהוכחש ושמוקיימים אותו עתה.

הרב ניסים — לבית-הסוהר!

בית-המשפט פירש את הסטטוס-קוו. והוא היחיד המוסמך לפרש את החוק הקיים בנידון.

מה קרה לאחר מכן? בזיון כזה של בית-המשפט עוד לא היה בי מדינת-ישראל!

הרב נסים התערב באמצע הליכי הדיון. הוא שאלה את המכתב לשופט זוסמן, המכתב המהווה בזיון בית-המשפט.

מה קרה לו? האם הוא יושב על ספסל הנאשמים?

אלו אורח פרטי היה עושה מה שהוא עשה, היה מעז לעשות מה שהוא עשה, האם היו שותקים לו על כך?

שר הפנים מ. ח. שפירא: מנין אתה יודע שזה הרב ניסים?

אורי אבנרי: זה כתוב בפסק-הדין. השופט הזכיר שהרב ניסים שלח לו, על נייר ממשלתי, מסמך המהווה בזיון בית-המשפט. מקומו בכלא, כמו כל אורח אחר.

ישראל בן-מאיר: לא כתוב מי היה זה ששלח את המכתב.

אורי אבנרי: אז שהמשרה תפתח בחקירה. אז יתברר מי היה זה.

היו"ר ר. ברקת: חברי-הכנסת אבנרי, אתה אינך נותן לחברך לסיים את דבריו.

שלום כהן: כבוד היושבי-ראש, ציטטי את דבריו של השופט העליון זוסמן, שאמר

ש"כאן נוהגים כמו בסעודיה". אמרו שאמר זאת בעידן דריתחא. אינני אומר זאת בי עידן דריתחא. אני אומר זאת בשלחה ובי שקט.

מנחם פרוש: תתבייש לך?

שלום כהן: זה מבייש את סעודיה.

שמואל תמיר: מפיו זו אינה השמצה. הוא רוצה בהשתלבות איתה.

היו"ר ר. ברקת: חברי-הכנסת כהן, אני מבקש ממך לחזור בך מדברך אלה. יש בהם משום בזיון מדינת-ישראל.

שלום כהן: אם היושבי-ראש דורש, אני חוזר בך.

היו"ר ר. ברקת: כן, אני דורש.

שלום כהן: אם כבוד היושבי-ראש דורש, אני חוזר בך.

שלום כהן: המפלגות הדתיות — אתם מדברים על פילוג העם. אתם הייתם הראשונים שאיימתם, שאתם תעזבו את הממשלה, תעזבו את הקואליציה, ותפלטו, ותפלטו.

צה"ל אינו לגיון זרים

מה קורה היום? קם נציג של אגודת ישראל — תנועה שהתנגדה להקמת המדינה — והוא מברך את ראש-הממשלה, ראש מפלגת-העבודה, ראש מפלגה סוציאליסטית, מברך אותה על העמדה שלה בעניין זה, הייתי רוצה לשמוע ממנו גם הכרזה, שעל אותה מדינת-ישראל יגנו כל הבחורים בגיל צבא, כולל, למשל, בחורי-הישיבה, בו בזמן שמחייבים בחורים — שעל תעודת-הזיהוי שלהם כתוב "לא יהודי", שמגדירים אותם כנוכרים — לשרת בצה"ל. אתם רוצים שצה"ל יגן עליכם, אבל צה"ל איננו לגיון זרים, צה"ל איננו לגיון של נוכרים.

זהו תעודת-הזהות שלי. למרבה הצער, הצעת-החוק ופעולות הממשלה יוצרות מצב שזוהי בושה להחזיק תעודת זהות. מי שמחזיק את התעודה הזאת משתף את עצמו בהנהגת משטר תיאוקרטי, בהפלייה ובקיפוח.

קריאות: זו בושה!

שלום כהן: דווקא אני, שגאה להגדיר את דתי כיהודית, דווקא אני רואה עצמי חייב, כאורח חופשי, אין לי מנוס אלא לקרוע את תעודת-הזהות. (קורע דף מתעודת זהות).

י. ש. בן-מאיר: זו עבירה לפי החוק! האם מותר לעבור עבירה באולת הכנסת? (קריאות מכל ספסלי הכנסת)

היו"ר ר. ברקת: חברי-הכנסת שלום כהן עשה מעשה אשר לא ייעשה. אני אצטרך להעביר את הדבר הזה —

מנחם פרוש: זהו כבוד לתעודת-הזהות אם לא ישא אותה.

אורי אבנרי: יש לו תעודת ניסן ל-צה"ל, שאין לך! הוא פצוע של צה"ל!

היו"ר ר. ברקת: הדבר הזה יועבר ליועץ המשפטי של הכנסת ושל הממשלה

הודעתו של שלום כהן

זהו נוסח ההודעה שהגיש שלום כהן לוועדת-הכנסת, בעת הדיון על ההצעה לגרשו מחמש ישיבות המליאה. חברי הוועדה לא הניחו לקראה, והוא קרא אותה למחרת היום מעל דוכן הכנסת, בנאום להנמקת עירעורו על הגירוש השרירותי:

היום, בעת הדיון על הצעת סיעתי להביע אי-אמון לממשלה, בעיקבות תגובתה על החלטת בית-המשפט העליון בעניין משפחת שליט, קרעתי מתוך תעודת-הזהות שלי את העמודה שבה מצויין הפרט "לאום".

עשיתי מעשה זה בתוקף תפקידי כנבחר העם, כמחאה על החלטת הממשלה להציע חוק שלפיו יצוין להבא בתעודת-הזהות פריט זה לפי ההלכה האורתודוקסית, המקובלת על חלק קטן מן העם, והנוגדת, לפי השקפתי והכרתי, את מושגי-היסוד של מדינת-חוק דמוקרטית, חילונית וליברלית.

מדוע לנו עניי חברי בעבר, בהווה ובעתיד, חיילי צה"ל, המסכנים את חייהם למען הגנת המולדת, שיוגדו כלא-יהודים וכנוכרים, רק מפני שאממותיהם וסבותיהם אינן יהודיות לפי הגדרה גזענית פסולה.

מעשה זה, לא בלבד שאינו מהווה בזיון למדינה ולערכיה המקודשים עלי, אלא מביע את הזדהותי העמוקה עם ערכים אלה, אותם שרתתי כחייל קרבי במלחמת-העצמאות.

מדינת-ישראל, על דגלה וסימלה, יקרים לי יותר מכל. הם מהווים בעיני ערך עליון. מעשה זה שעשיתי, בקרעי תעודת-הזהות פריט אשר בית-המשפט העליון הציע למחוק כליל, לא בא לפגוע במדינה, בכבודה או בסמל מסמי-ליה. הרגשתי חובה מצפונית להפגין את שאיפת רוב העם להעניק ללאום שלנו את ההגדרה הרחבה ביותר, בניגוד לתפיסות קנאיות הבאות לצמצום.

לפיכך, קריעת העמודה מן התעודה לא באה לפגוע במדינה, ובוודאי לא בכנסת, כדברי המשמיעים, אלא כוונה נגד מדיניות הממשלה, וניסיונה לכפות תפיסה קנאית תיאוקרטית על העם.

אני מביע את תמהוני העמוק על הנוהל של ועדת-הכנסת, שלא קראה לסדר את משמיעי השופטים מעל דוכן הכנסת, מעשה הפוגע באשיות שילטון החוק הדמוקרטי, והפועלת בעיקבות החלטה של הנשיאות שקיבלה תכתיב מצד שר-המשפטים. נוהל זה לא יכירנו מקומו בפרלמנט דמוקרטי.

הפורום היחידי שלפניו אני מוכן לתת את הדיון על מעשי הוא ציבור הבוחרים ששלח אותי לכנסת, ושאת שליחותו אני משתדל למלא לפי מיטב מצפוני, הכרתי ואמונתי.